

СУЧАСНИЙ АНАЛІЗ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ РИМСЬКОГО СТАТУТУ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

ДАВИДЕНКО Вікторія Леонідівна - професорка кафедри кримінального права та кримінології, доцентка, кандидатка юридичних наук, Харківський національний університет внутрішніх справ

<https://orcid.org/0000-0002-8175-7026>

ПАХНІН Микола Леонідович - професор кафедри кримінального права та кримінології, доцент, доктор юридичних наук, Харківський національний університет внутрішніх справ

<https://orcid.org/0000-0002-9236-9723>

УДК 343.93

DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2025.1.16>

Приєднання України до Римського статуту Міжнародного кримінального суду є важливим кроком для зміцнення світової правопорядкової системи, посилення верховенства права та боротьби з міжнародними злочинами. У сучасних умовах Міжнародний кримінальний суд розглядається як головний міжнародно-правовий інструмент на шляху до притягнення до відповідальності російських воєнних злочинців.

Сучасний аналіз імплементації Римського статуту в національне законодавство, вивчення основних проблем і перешкод, що виникають на цьому шляху, дозволяє визначити ключові юридичні, політичні та організаційні виклики, що ускладнюють адаптацію норм міжнародного кримінального права до національної правової системи, а також сформувавши рекомендації для їх подолання.

У статті досліджується процес ратифікації та імплементації Римського статуту в Україні, визначені його етапи та перешкоди; виявлені основні проблеми, що виникають у процесі імплементації; проаналізовані зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України в контексті імплементації Римського статуту.

Процес імплементації норм Римського статуту в українське законодавство вимагає всебічного перегляду та змін до національних правових актів, зокрема до Кримінального та

Кримінального процесуального кодексів України, а також проведення структурно-організаційних реформ правових інституцій.

Пропонується створення спеціалізованих судових інституцій та окремих підрозділів прокуратури для розслідування та розгляду міжнародних злочинів. Для підвищення кваліфікації суддів, прокурорів та адвокатів є необхідність впровадження спеціалізованих освітніх програм у сфері міжнародного кримінального права. Співпраця з міжнародними експертами сприятиме підготовці фахівців високого рівня.

Необхідним є активне залучення до роботи міжнародних організацій, таких як ООН, ОБСЄ та інші, для отримання технічної, експертної та фінансової допомоги

Проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадян про значення Римського статуту та його імплементації допоможе знизити рівень політичного супротиву та сприяти підтримці реформ.

Ключові слова: Римський статут, Міжнародний кримінальний суд, ратифікація, імплементація, міжнародний договір, національне законодавство, держава.

Постановка проблеми

1 січня 2025 року Римський статут Міжнародного кримінального суду набрав чинності для України [1]. Наша держава стала

125-ю повноправною державою-учасницею Римського статуту Міжнародного кримінального суду (далі МКС). Закон України «Про ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього» був ухвалений 21 серпня 2024 року [2].

Приєднання України до Римського статуту Міжнародного кримінального суду стало знаковою подією для зміцнення світової правопорядкової системи та підвищення правової визначеності щодо притягнення до відповідальності за злочини геноциду, воєнні злочини, злочини проти людяності та злочин агресії.

Важливість ратифікації Римського статуту МКС обумовлена тим, що головним міжнародно-правовим інструментом на шляху до притягнення до відповідальності російських воєнних злочинців є Міжнародний кримінальний суд, який є постійним міжнародним судом, що заснований для розслідування, кримінального переслідування та притягнення до відповідальності осіб, яких звинувачують у скоєнні найбільш тяжких злочинів, а саме: злочину геноциду, злочинів проти людства, воєнних злочинів та злочину агресії.

Повноправне членство України як учасниці Римського статуту дає можливість брати участь в Асамблеї держав-учасників МКС, виносити питання на її розгляд, голосувати за розподіл бюджету МКС, брати участь в обранні суддів та інших вибраних осіб, зокрема прокурора МКС, впливати на пріоритети Міжнародного кримінального суду та розробку змін до Римського статуту.

Однак, процес ратифікації та імплементації Римського статуту Міжнародного кримінального суду в національне законодавство був складним і тривалим. На цьому шляху виникає багато перешкод юридичного, політичного, організаційного та структурного характеру. Зокрема, труднощі стосуються узгодження національного законодавства з нормами міжнародного кримінального права, політичних дискусій щодо суверенітету держави, а також необхідності створення відповідних інституційних механізмів для виконання зобов'язань Римського статуту.

Ці обставини засвідчують актуальність дослідження процесу імплементації Римського статуту, аналізу основних викликів та перешкод, а також розроблення рекомендацій щодо вдосконалення механізмів його реалізації.

Стан дослідження проблеми

Предметом наукового дослідження різних аспектів сутності Римського статуту та його імплементації були праці вітчизняних учених. Серед них можна виділити дослідження, присвячені теоретичним засадам міжнародного кримінального права, аналізу правових механізмів діяльності Міжнародного кримінального суду, а також питання адаптації норм Римського статуту до національних правових систем.

Значний внесок у вивчення цієї тематики зробили такі дослідники, як О. Бандурка, М. Буроменський, Г. Верле, М. Гнатівський, В. Гутник, Н. Дрьоміна, О. Задорожний, А. Кориневич, С. Кучевська, Д. Кулеба, О. Литвинов, А. Мацко, А. Маєвська, Ю. Орлов, П. Пилипенко, О. Сенаторова, Т. Сироїд, М. Смирнов, О. Тріфтерер, А. Ціммерман, У. Шабаста та інші.

Дослідження також охоплюють аналіз практики функціонування Міжнародного кримінального суду, проблеми юрисдикції, співпраці держав із МКС, а також виклики, пов'язані з політичними, правовими та інституційними аспектами ратифікації Римського статуту.

Але із набуттям чинності ратифікації Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду виникає потреба в проведенні сучасного комплексного дослідження та аналізу імплементації норм міжнародного кримінального права в національне законодавство.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є сучасний аналіз імплементації Римського статуту в національне законодавство, вивчення основних проблем і перешкод, що виникають на цьому шляху, а також розроблення пропозицій щодо вдосконалення механізмів імплементації. Дослідження спрямоване на визначення ключових юридичних, політичних

та організаційних викликів, що ускладнюють адаптацію норм міжнародного кримінального права до національної правової системи, а також формування рекомендацій для їх подолання.

Для досягнення цієї мети необхідно виконати такі завдання: дослідити процес ратифікації та імплементації Римського статуту в Україні, визначити його етапи та перешкоди; виявити основні проблеми, що виникають у процесі імплементації; проаналізувати зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України в контексті імплементації Римського статуту; розробити пропозиції щодо вдосконалення механізмів імплементації Римського статуту в національну правову площину.

Виклад основного матеріалу

Імплементація Римського статуту Міжнародного кримінального суду в українське законодавство є важливим кроком для зміцнення верховенства права та протидії міжнародним злочинами. Це також сприятиме формуванню правової свідомості громадян, визначенню чітких пріоритетів і орієнтирів, спрямованих на дотримання норм міжнародного права, наслідування практик держав-членів ЄС, ефективного розслідування міжнародних злочинів, притягнення винних до відповідальності, утвердження справедливості та запобігання новим злочинам у майбутньому.

Римський статут Міжнародного кримінального суду є особливим міжнародним договором, загальним, багатостороннім, який встановлює норми, що становлять інтерес для всіх зацікавлених держав – учасниць міжнародного співтовариства, Статут формулює склади злочинів, що стосуються міжнародного співтовариства загалом [3, с. 139].

Основна мета діяльності Суду – «покласти край безкарності осіб, які вчиняють найсерйозніші злочини», що загрожують загальному миру, безпеці та добробуту, викликають стурбованість міжнародного співтовариства.

Водночас дієве переслідування має бути забезпечено як заходами, що реалізують на національному рівні, так і активізацією

міжнародного співробітництва. У цьому контексті Суд доповнює національні органи кримінальної юстиції, забезпечуючи надійні гарантії поваги до здійснення міжнародного правосуддя [1].

У Преамбулі Римського статуту вказано, що МКС доповнює національні системи кримінального правосуддя, тобто вступає в дію тільки тоді, коли національні суди не здатні або не бажають здійснювати розслідування та кримінальне переслідування за відповідні злочини.

МКС, на відміну від інших міжнародних судових органів, може розпочати розслідування не лише на підставі звернення держави-учасниці, а й за особистою ініціативою прокурора Міжнародного кримінального суду (ст. 13 Римського статуту).

Країна, яка стає учасницею Римського статуту, визнає тим самим юрисдикцію МКС та надає суду повноваження здійснювати його функції на території своєї держави.

Україна підписала Римський статут МКС ще 20 січня 2000 року, але тривалий час гальмувала процес його ратифікації. Цьому було багато причин. Одна із них через побоювання, що Міжнародний кримінальний суд може притягувати до відповідальності громадян України, зокрема, що саме українські військові будуть звинувачені у вчиненні воєнних злочинів на підставі сфабрикованих заяв держави-агресора. Враховуючи це, Україна ратифікувала Римський статут із заявою по ст. 124 Римського статуту, згідно з якою МКС не має юрисдикції по ст. 8 (воєнні злочини) щодо громадян України протягом семи років після ратифікації.

Політична чутливість також розглядається як одна із проблем, що поставала на шляху ратифікації та імплементації Римського статуту. Так, наприкінці 1999 року український президент Леонід Кучма розпорядився підписати Римський статут, але вже у 2001 році подав звернення до Конституційного суду з проханням визнати його неконституційним.

Деякі експерти і політологи вважають, що Кучма мав «політичні причини» загальмувати ратифікацію Римського статуту, бо

саме у 2001 році спалахнув «касетний скандал». Він був пов'язаний із записами, які начебто зробили в кабінеті Кучми і на яких начебто зафіксовано вказівки тодішнього президента щодо розправи над опозиційним журналістом Георгієм Гонгадзе. Утім це так і не довели в суді [4].

Імплеметація міжнародних норм часто стикається з політичним супротивом через страх втрати суверенітету. Крім того, існує ризик політизації кримінального переслідування за міжнародні злочини.

Також причиною зволікань щодо ратифікації були численні дискусії стосовно неузгодженості положень національного законодавства із положенням Римського статуту.

Так, ще 11 липня 2001 року Конституційний Суд України надав Висновок у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України Римського статуту Міжнародного кримінального суду, відповідно до якого ратифікація Римського статуту неможлива без внесення змін до ст. 124 Конституції України, які б передбачали можливість доповнення системи національної юрисдикції МКС [5].

Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» № 1401-VIII від 02.06.2016 усунув вказану перешкоду, виклавши ст. 124 Конституції України у новій редакції, яка передбачає те, що Україна може визнати юрисдикцію МКС на умовах, визначених Римським статутом Міжнародного кримінального суду (зміни набули чинності тільки 30.06.2019) [6].

У своєму Висновку Конституційний Суд України також зазначив, що зміни у зв'язку з приєднанням України до Римського статуту можливі лише до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України. Відповідно, зазначені кодекси вимагають першочергової адаптації до вимог Римського статуту.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну остаточно вплинуло на пришвидшення процесу ратифікації та імплементації Римського статуту в національне українське законодавство.

Поділяємо позицію кримінолога Ю. Орлова, який, визначаючи основні засадничі параметри стратегії боротьби, такі як: а) установку на відновлення державного суверенітету України на всій її території в межах міжнародно визнаних кордонів, включно з АРК; б) орієнтацію на виключення будь-яких комерційних контактів із країною-агресором як морально неприйнятних; в) орієнтація як на внутрішню мобілізацію, так і на мобілізацію міжнародної спільноти на боротьбу з агресором (історичний приклад – Фінляндія з початку радянської агресії 1939 р.) передбачив безумовну доцільність та необхідність залучення міжнародних механізмів кримінального правосуддя [7, с. 21-22].

Так, 15 серпня 2024 року у Верховній Раді був зареєстрований законопроект № 11484 про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього [8].

Уже 9 жовтня 2024 року Верховна Рада України ухвалила імплементаційний Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього» [9].

Закон приводить кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство у відповідність до права Європейського Союзу, зокрема гармонізує положення Кримінального кодексу України з нормами Римського статуту МКС. Він також забезпечує кримінальну відповідальність за найтяжчі міжнародні злочини, такі як геноцид, агресія, злочини проти людяності та воєнні злочини.

Запроваджений принцип універсальної юрисдикції щодо злочинів агресії, геноциду, злочинів проти людяності, воєнних злочинів та застосування зброї масового знищення, тобто такої дії законодавства про кримінальну відповідальність, що не пов'язана з місцем вчинення злочину, громадянством, постійним місцем проживання підозрюваного чи потерпілого або шкодою

національним інтересам держави (зміни до статті 8 КК України).

Доповнення Кримінального кодексу України новою статтею 31¹ «Кримінальна відповідальність військових командирів, інших осіб, що фактично діють як військові командири, та інших начальників» передбачає імплементацію інституту командної відповідальності, регламентованого статтею 28 Римського статуту.

Зміни до статей 49, 68, 69, 80, 96³, 96⁹ Кримінального кодексу України забезпечать уникнення юридичної безкарності за злочини, передбачені статтями 437-439, 442, 442¹ Кримінального кодексу України, правовий зміст яких вимагає застосування реального і адекватного покарання до осіб, які їх вчинили, з урахуванням вимог Римського статуту.

Також завдяки закону в українському законодавстві з'явилися визначення покарання за геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини та злочини агресії та будуть прописані зміни до процедури їх розслідування.

Так, відповідно до нової редакції статті 442 Кримінального кодексу України злочин геноциду стає тяжким злочином, а кримінально караними діяннями стають умисно вчинені з метою повного або часткового знищення національної, етнічної, расової чи релігійної групи як такої шляхом 1) позбавлення життя членів цієї групи; 2) заподіяння їм серйозної шкоди; 3) створення для групи життєвих умов, спрямованих на повне чи часткове її фізичне знищення; 4) впровадження заходів, спрямованих на запобігання дітонародженню в такій групі; 5) насильницької передачі дітей з однієї групи в іншу.

Окрім того, відтепер прямі та публічні заклики до вчинення зазначених вище діянь, проголошені з метою повного або часткового знищення національної, етнічної, расової чи релігійної групи як такої, а також виготовлення матеріалів із закликами до вчинення таких діянь з метою їх розповсюдження або розповсюдження таких матеріалів, каратимуться позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

Доповнення Кримінального кодексу України статтею 442¹ «Злочини проти людяності» імплементує статтю 7 Римського статуту.

З метою приведення у відповідність до статей 8 та 8bis Римського статуту змінилися назви статті 437 «Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни» на «Злочин агресії», а також статті 438 «Порушення законів та звичаїв війни» на «Воєнні злочини».

Зміни до Кримінального процесуального кодексу України впливають зі змін до кримінального закону і визначають, що слідчі органи безпеки здійснюватимуть досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених новою статтею 442¹ «Злочини проти людяності».

Також щодо всіх цих тяжких міжнародних злочинів передбачена процедура здійснення спеціального досудового розслідування.

Окрім цього, Законом вносяться кореспондуючі зміни до статей 176, 183, 214, 297¹ Кримінального процесуального кодексу України, а виключення примітки в розділі IX² забезпечить повний обсяг співробітництва з Міжнародним кримінальним судом, який Україна зобов'язана надавати після набрання чинності для неї Римського статуту.

Зміни до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів дозволять Україні самостійно розслідувати міжнародні та воєнні злочини, оскільки Римський статут МКС базується на принципі компліментарності, що означає, що Міжнародний кримінальний суд діє лише тоді, коли національні суди не можуть або не бажають розслідувати, або судити за міжнародні злочини [10].

Окрім того, ратифікація Римського статуту зобов'язує Україну співпрацювати з МКС шляхом вжиття необхідних заходів на прохання суду, зокрема, про надання допомоги, про тимчасовий арешт, про арешт і передачу особи тощо. Порядок проведення такої співпраці впроваджений Законом України № 2236-IX від 03.05.2022 «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших

законодавчих актів України щодо співробітництва з Міжнародним кримінальним судом» [11].

2 вересня 2024 року Верховна Рада зробила ще два кроки на шляху до імплементації Римського статуту. Були прийняті законопроекти № 11538 «Про кримінальну відповідальність за міжнародні злочини» та № 11539 про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку із прийняттям Закону України «Про кримінальну відповідальність за міжнародні злочини» [12].

Цими документами пропонується визначити перелік злочинів, що вважаються міжнародними, серед яких, зокрема, злочин геноциду; публічні заклики до злочину геноциду або його виправдовування чи заперечення; злочин проти людяності у формах вбивства та інших формах, воєнний злочин у формі вбивства; воєнний злочин у формі серйозного порушення норм міжнародного гуманітарного права у зв'язку з міжнародним збройним конфліктом або збройним конфліктом неміжнародного характеру; злочин агресії; пропаганда акту агресії тощо.

Україна не визнає жодних імунітетів за особами, які скоїли міжнародні злочини.

Жодні строки давності не будуть застосовуватися до міжнародних злочинів.

Пропонується встановити систему покарань за міжнародні злочини, що передбачає позбавлення волі (на строк до 30 років) або довічне, а також додатково конфіскацію майна.

Окрім того, планується встановити відповідальність командира (начальника) за міжнародні злочини підлеглих. Зокрема, невжиття військовим командиром заходів для запобігання такого злочину каратиметься позбавленням волі на строк від 20 до 30 років.

Виправдовування чи заперечення геноциду або поширення матеріалів про це, поширення чи публічне використання матеріалів із закликами до агресивної війни чи розв'язування воєнного конфлікту, заперечення ведення агресивної війни чи виправдання її, умисне серйозне порушення норм міжнародного гуманітарного права

під час міжнародних збройних конфліктів каратимуться позбавленням волі на строк до 20 років.

Передбачається, що звільнення від покарання можливе лише шляхом помилування Президентом України.

Однак, зазначені законопроекти піддаються критиці як з боку політиків, так і юристів.

Основні заперечення полягають у тому, що в Україні не передбачена можливість встановлення кримінальної відповідальності чи її деталізація інакше, ніж через внесення змін до чинного Кримінального кодексу України. Прийняття окремого закону, який паралельно з дією Кримінального кодексу України буде визначати засади відправлення правосуддя щодо окремої категорії злочинів, може призвести до порушення юридичної визначеності на практиці, створити виклик для слідчих, прокурорів та суддів у частині застосування норм законодавства.

Ми також підтримуємо позицію, що в разі прийняття окремого закону «Про кримінальну відповідальність за міжнародні злочини» він може бути визнаний неконституційним. Конституція України закріплює принцип верховенства права та визначає, що закони приймаються на основі Конституції України та мають відповідати їй. Його реалізація на практиці вимагає також юридичної визначеності, що зобов'язує до передбачуваності застосування правових норм та недопущення можливостей їх довільного трактування. Відповідно до загальних засад Кримінального кодексу України лише він є законом про кримінальну відповідальність [13].

У зв'язку з цим вважаємо за необхідне продовжувати політичні та наукові обговорення з метою пошуку шляхів гармонізації норм міжнародного кримінального права та національного законодавства.

Поряд з нормотворчою діяльністю також доцільно проводити структурно-організаційні реформи правових інституцій. Йдеться про створення спеціалізованих судів, окремих підрозділів прокурорів, які розслідують міжнародні злочини. Підви-

щення кваліфікації суддів, прокурорів, адвокатів сприятиме забезпеченню якісного правосуддя.

Окрім того, ще недостатньою є взаємодія з міжнародними організаціями. Для ефективної імплементації необхідна широка співпраця з Міжнародним кримінальним судом та іншими міжнародними організаціями. Україна не забезпечила достатній рівень такої взаємодії, зокрема у сфері навчання персоналу та обміну досвідом.

На нашу думку, необхідним є активне залучення до роботи міжнародних організацій, таких як ООН, ОБСЄ та інші, для отримання технічної, експертної та фінансової допомоги.

Важливо зазначити, що попри ратифікацію Римського статуту, злочин агресії залишається поза юрисдикцією МКС. Це спричинено тим, що відповідно до Кампальських поправок до Римського статуту (у 2010 році відбулась конференція, яка проходила у м. Кампала (Уганда), на якій держави-учасниці Римського статуту внесли до нього відповідні поправки щодо злочину агресії), Міжнародний кримінальний суд має юрисдикцію щодо злочину агресії лише за умови ратифікації Статуту державою, що здійснила напад (державою-агресором), або ж за умови передачі ситуації Радою Безпеки ООН на розгляд МКС. Тому для розслідування злочину агресії Україна має й надалі працювати над створенням спеціального міжнародного трибуналу, який матиме необхідну юрисдикцію.

Висновки

Враховуючи викладене, можна дійти висновку, що процес імплементації норм Римського статуту в українське законодавство вимагає всебічного перегляду та змін до національних правових актів, зокрема до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, а також проведення структурно-організаційних реформ правових інституцій.

Органи законодавчої влади проводять роботу по ухваленню законів, що передбачають зміни до кримінально-правових та процесуальних актів. Ці зміни адапту-

ють кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство до положень права Європейського Союзу, а саме: узгоджують положення Кримінального кодексу України з нормами Римського статуту МКС та забезпечують кримінально-правове переслідування за найбільш тяжкі міжнародні злочини, а саме: злочин геноциду, злочин агресії, злочини проти людяності та воєнні злочини.

Вважаємо доцільним створення спеціалізованих судових інституцій та окремих підрозділів прокуратури для розслідування та розгляду міжнародних злочинів.

Для підвищення кваліфікації суддів, прокурорів та адвокатів є необхідність впровадження спеціалізованих освітніх програм у сфері міжнародного кримінального права. Співпраця з міжнародними експертами сприятиме підготовці фахівців високого рівня.

Важливим є активне залучення до роботи міжнародних організацій для отримання технічної, експертної та фінансової допомоги.

Проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадян про значення Римського статуту та його імплементації допоможе знизити рівень політичного супротиву та сприяти підтримці реформ.

Таким чином, за результатами проведеного аналізу процесу імплементації Римського статуту в українське законодавство, можна визначити, що він є складним процесом, який потребує системного підходу. Подолання юридичних, інституційних та політичних перешкод є ключовим для забезпечення верховенства права та зміцнення міжнародної системи правосуддя. Україна має можливість використати міжнародний досвід та створити ефективний механізм боротьби з міжнародними злочинами, що відповідає найвищим стандартам правосуддя.

Література

1. Римський статут Міжнародного кримінального суду: ратифікація від 21 серпня 2024 року № 995_588. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

2. Про ратифікацію Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього: Закон України від 21 серпня 2024 року № 3909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3909-20#Text>

3. Щербань В.Є., Камінська М.В. Деякі питання імплементації Римського статуту про Міжнародний кримінальний суд. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 2 (115). С 138-143.

4. Рада ратифікувала Римський статут. Що це означає. BBC NEWS Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c5ydp427j61o>

5. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду (справа про Римський Статут) від 11 липня 2001 року № 3-в/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01#Text>

6. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 02.06.2016 р. № 1401-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19#Text>

7. Орлов Ю. В. Ратифікація Римського статуту Міжнародного кримінального суду й елементи політики у сфері протидії злочинності в Україні: проблеми гармонізації. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2020. Т. 22, № 1. С. 16–25.

8. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього. Проект Закону від 15 серпня 2024 року № 11484. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/44725>

9. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього. Закон України від 9 жовтня 2024 року № 4012-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4012-20#Text>

10. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та

інших законодавчих актів України щодо співробітництва з Міжнародним кримінальним судом. Закон України від 3 травня 2022 року № 2236-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2236-20#Text>

11. Верховна Рада України прийняла імплементаційний Закон «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Римського статуту Міжнародного кримінального суду та поправок до нього». Прес-служба апарату Верховної Ради. Опубліковано 10 жовтня 2024 року. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/254500.html>

12. Про кримінальну відповідальність. Проект Закону від 2 вересня 2024 року № 11538. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44789>

13. Законопроекти № 11538 та № 11539 заблокують розслідування міжнародних злочинів в Україні і не мають бути прийнятими. Українська Гельсінська Спілка з прав людини. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/zakonoproieky-11538-ta-11539-zablokuiut-rozsliduvannia-mizhnarodnykh-zlochyniv-v-ukraini-i-ne-maiut-butypriyniaty/>

Viktoriiia Davydenko,

Professor of the Department of Criminal Law and Criminology, PhD in Law, Kharkiv National University of Internal Affairs

<https://orcid.org/0000-0002-8175-7026>

Mykola Pakhnin,

Professor of the Department of Criminal Law and Criminology, Doktor of Law, Associate Professor, Kharkiv National University of Internal Affairs

<https://orcid.org/0000-0002-9236-9723>

MODERN ANALYSIS OF THE IMPLEMENTATION OF THE ROME STATUTE IN UKRAINIAN LEGISLATION

Ukraine's accession to the Rome Statute of the International Criminal Court is a crucial step toward strengthening the global legal order, reinforcing the rule of law, and combating international crimes. In the current context, the International Criminal Court is regarded as the primary international legal

mechanism for holding Russian war criminals accountable.

A modern analysis of the implementation of the Rome Statute into national legislation and the study of key challenges and obstacles in this process allow for identifying the main legal, political, and organizational difficulties that complicate the adaptation of international criminal law norms into the national legal system, as well as formulating recommendations for overcoming them.

This article examines the process of ratification and implementation of the Rome Statute in Ukraine, identifying its stages and challenges. It highlights the main problems arising during implementation and analyzes amendments to the Criminal Code and the Criminal Procedure Code of Ukraine in the context of incorporating the Rome Statute.

The implementation of the Rome Statute's provisions into Ukrainian legislation requires a comprehensive review and amendments to national legal acts, particularly the Criminal Code and the Criminal Procedure

Code of Ukraine, as well as structural and organizational reforms of legal institutions.

The article proposes the creation of specialized judicial institutions and dedicated prosecution units for investigating and adjudicating international crimes. To enhance the qualifications of judges, prosecutors, and defense attorneys, the introduction of specialized educational programs in international criminal law is necessary. Cooperation with international experts will facilitate the training of highly qualified professionals.

Active engagement with international organizations such as the UN, OSCE, and others is essential for obtaining technical, expert, and financial assistance.

Conducting public awareness campaigns on the significance of the Rome Statute and its implementation will help reduce political resistance and promote support for reforms.

Keywords: Rome Statute, International Criminal Court, ratification, implementation, international treaty, national legislation, state.